

Досліджуючи відповідність міжнародним стандартам правових норм України щодо захисту прав і свобод людини, можна зробити висновок, що наша країна повною мірою їм відповідає, закріпивши їх в Конституції. Про це свідчить низка міжнародних законів, ратифікованих Верховною Радою України, зокрема Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Ратифікація міжнародних законів в Україні дозволяє кожній особі подавати свої звернення до Європейського суду з прав людини, якщо українська система законодавства не спроможна вирішити її справу. А це є справедливим відношенням до людини і одним із способів захисту власних інтересів.

Проте, закріплення деяких конституційних прав в Україні, можливо, потребує удосконалення. Наприклад, ст. 53 Конституції України встановлено, що повна загальна середня освіта є обов'язковою, без зазначення вікових обмежень. Натомість в ст. 70 Конституції Республіки Польща освіта є обов'язковою до вісімнадцятилітнього віку [4].

Отже, закріплення того чи іншого суб'єктивного права в законодавстві повинно означати реальну можливість індивіда вільно користуватися певним благом, чинити певні дії в межах і в порядку, зазначених в законі. При порушенні цієї можливості слід застосовувати правовий захист прав і свобод громадян, що включає в себе низку діючих нормативно правових актів (зокрема, Конституції України, Законів України «Про звернення громадян», «Про прокуратуру» та інші), які встановлюють права, свободи і обов'язки людей, та систему органів, за допомогою яких реалізуються і захищаються інтереси особистості (прокуратура, суди, органи внутрішніх справ тощо).

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, зі змінами від 12.04.2012 – Відомості Верховної Ради України № 30, ст. 141.
2. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР, зі змінами від 23.02.2012 – Відомості Верховної Ради України № 47, ст. 257.
3. Закон України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 № 1789-ХІІ, зі змінами від 13.06.2012 – Відомості Верховної Ради України № 53, ст. 793.
4. Конституція Республіки Польща от 2 апреля 1997 г. Канцелярия Сейма, Варшава, 1997. Перевод на русский язык: Анжей Кубик.
5. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України: Підручник. К.: Правова єдність, 2010. 432 с.
6. Устрицька Н.І. Актуальні проблеми забезпечення прав людини. // Науковий вісник ЛДУВС. – 2008. – № 3. – С. 1-3.

СВОБОДА СЛОВА – НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Осадча Вікторія Миколаївна, студент ННІЗДН НАВС

Свобода слова є однією з основних рис демократичного суспільства, основною умовою його прогресу і самореалізації кожного індивіда, одним із головних і безумовних досягнень політичної реформи, що здійснюється в Україні. Доречно в цьому сенсі пригадати, що в системі прав і свобод особистості свобода висловлення думок і поглядів, або свобода слова, займає особливе місце, оскільки вона є основою цивілізаційного суспільства, оціночним критерієм демократичності політичного режиму. [1, с. 157]

Свобода слова є найважливішим фактором виявлення людської індивідуальності, утвердження самобутності та унікальності кожної особистості.

Закріплені Конституцією України (ст. 34) положення про те, що кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб є беззаперечною ознакою того, що свобода слова і думки, вільне висловлювання своїх поглядів і переконань потрібні людям так само, як і свобода публічних дискусій з проблем, що є значущими та є формою існування демократичного толерантного суспільства.

Таке суспільство виходить з того, що жодна думка не може та не повинна позбавлятися права заявити про себе. Ідеологічне різноманіття означає вільне здійснення в суспільстві різних політичних і інших поглядів, шкіл, ідей, можливість без перешкод пропагувати свої погляди, ідеї за допомогою засобів масової інформації, а також публічно захищати свої ідеологічні погляди і т.п. Доречі плюралістичність суспільства – не історичний релікт, який з часом може бути подоланий; навпаки, за ступенем розвитку демократії вона зростає. [2, с. 8]

Беззаперечно, що свобода слова є фундаментальним правом, проте воно не є абсолютним і не може використовуватись для виправдання насильства, наклепу, ганьблень, підривної діяльності або використання непристойної лайки. Консолідовані демократичні суспільства, як правило, потребують появи значної загрози, для того, щоб виправдовувати заборонені заклики до насильства, до невинуватого посягання на репутації інших, поваленню конституційного уряду або заохоченню розпутної поведінки. Більшість демократичних суспільств також забороняють висловлювання, які проповідують расову ненависть чи етнічне насильство.

Нам видається, що завдання, які стоять перед демократичним суспільством – це збереження рівноваги: захищати свободу слова і зібрань і одночасно боротися із висловлюваннями, які за своєю сутністю, заохочують насильство, залякування і підривну діяльність. [3]

Очевидно, що свобода слова, свобода інформації гарантує створення в суспільстві клімату ідеологічного плюралізму і конкуренції інформаційних джерел. Принцип ідеологічного розмаїття (плюралізму) означає заборону на встановлення в формі закону системи загальнообов'язкових поглядів як норм, які під страхом переслідування і покарання громадяни будуть поділяти, вивчати і пропагувати. Цей принцип міститься в основі свободи слова і свободи думки. Його обґрунтування міститься в концепції вільного ринку ідей, яка виникла ще в роботі англійського публіциста XVII ст. Джона Мільтона "Про свободу друку (Ареопагітика)" і Джона Стюарта Мілля «Про свободу» [4, с. 8].

Ця теорія передбачає, що по-перше, держава не повинна втручатись у сферу ідеології шляхом підпорядкування будь-якому ідеологічному напрямку, в тому числі політичному, і по-друге, держава не має права встановлювати будь-яку ідеологію в якості обов'язкової, тобто обмежувати права людини на свободу сумління, думки, слова.

Беззаперечно, що відкриті дебати при відсутності втручання держави ведуть до пошуку істини і найкращих варіантів вирішення проблем розвитку громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1.Слинько Т.Н., А.Г. Куширенко Свобода слова в умовах народовладдя // Конституційно-правові основи народовладдя в Росії і Україні: сб. науч. труд. – Х.:Право, 2012. - 296 с.

2.Юридичний конфлікт: процедури вирішення.-М.,1995.

3.Свобода слова. Інформаційний ресурс. <http://www.infousa.ru>.

4.Мильтон Д. О свободе печати (Ареопагитика) // История печати: антология/ сост. Я.Н. Засурский и Е.Л. Варганова.-М., 2001. - С.7-64.